

PVO V SOUVISLOSTECH NEPOTŘEBNÉ VĚCI POŠLEM DÁL

AUTOR

Recyklohraní, o.p.s., Mgr. Petra Rabušicová, Ing. Terezie Pačesová

ZÁMĚR

Žák si ujasní význam věcí, které ho obklopují. Žák si uvědomí možnosti způsobu zacházení s rozbitými a nepotřebnými věcmi a kdy se z věcí stává odpad. Prakticky si vyzkouší použití věci k jinému účelu.

CÍLOVÁ VĚKOVÁ SKUPINA

I. stupeň ZŠ, 3. – 5. třída (1. a 2. třída dle uvážení pedagoga)

KLÍČOVÉ CÍLE

Žák si ujasní, proč ho obklopují jednotlivé věci a odkud věci pocházejí (výroba /vč. možnosti výroby z odpadu recyklací/, knihovna, půjčovna, bazar apod.). Žák si ujasní, že jednotlivé věci potřebuje k životu v odlišné míře a po různý časový úsek. Žák si uvědomí, že na zeměkouli jsou lidé obklopeni různou měrou předměty (tradice, sociální statut, ekonomická situace země). Žák si uvědomí možnosti pro prodloužení životnosti věci (oprava, přetvoření, darování). Žák aplikuje naučené poznatky do praxe – z nepotřebné/rozbité věci si vyrobí předmět, který může dále používat. Žák si ujasní, co následuje, když je věc nepotřebná a kdy se z věci stává odpad (hierarchie nakládání s odpady). Žák si uvědomuje souvislosti předcházení vzniku odpadu.

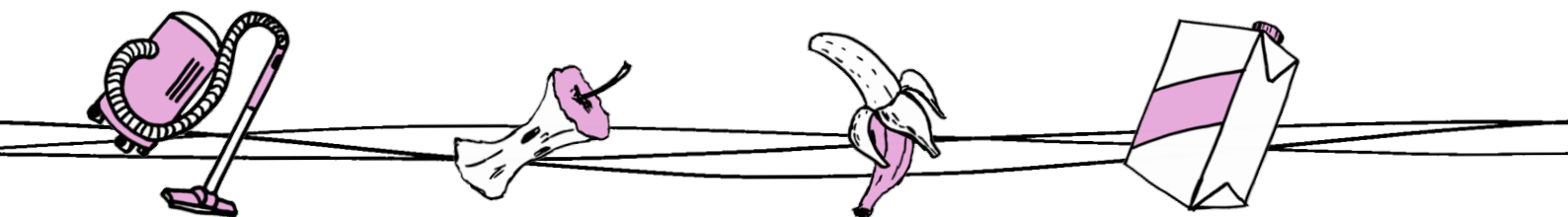
KLÍČOVÉ POJMY

Druhy věcí a jejich rozdělení, obaly, odpady, recyklace, oprava, celkové souvislosti odpadů, nabídka nepotřebné věci druhým lidem, ochota, solidárnost, cyklus.

ZÁKLADNÍ INFORMACE K TÉMATU:

Předcházení vzniku odpadů definuje zákon o odpadech jako soubor opatření přijatých předtím než se látka, materiál nebo výrobek stanou odpadem. **Cílem těchto opatření je omezit množství odpadu, a to prostřednictvím opětovného použití výrobků nebo prodloužením jejich životnosti, omezit nepříznivé dopady vzniklého odpadu na životní prostředí a lidské zdraví a omezit obsah škodlivých látek v materiálech a výrobcích.**

Předcházení vzniku odpadů je tedy fáze předtím, než se výrobek stane odpadem. Užívání výrobku, péče o něj a nakládání s ním by měly vést k tomu, aby odpad vůbec nevznikl (resp. aby se moment, kdy se výrobek stane odpadem, nastal co nejpozději), tj. např. prodloužením životnosti výrobku (správnou péčí o výrobek, opravou nefunkčního výrobku, repasí

např. staré židle aj.); opětovným použitím (pokud výrobek nechci používat, poskytnu ho k využití někomu dalšímu, prodám, daruji aj. nebo pro méně často používané výrobky využívám půjčoven či výrobky sdílím.

Může se zdát, že jako jednatel máme málo možností, jak předcházet vzniku odpadu, ale to je omyl. Často stačí už jen uvědomit si, kolik energie, přírodních zdrojů i umu a úsilí jiných lidí je v potravinách či výrobcích uloženo a přirozeně si jich více vážíme a méně jimi plýtváme. Samostatnou kapitolou je nakupování, tedy spotřebitelské chování před nákupem a při nákupu. Platí, že o co nemáme my zákazníci zájem, to po čase z nabídky přirozeně zmizí a naopak, co si žádáme, to se rozvíjí. V tom je síla zodpovědného přístupu jednotlivců. Malé krůčky mnoha z nás mohou ve svém důsledku přinést velké změny.

DOBA TRVÁNÍ

45 minut - základní vyučovací hodina

MÍSTO

Školní třída

POMŮCKY

Pracovní list, staré balící dárkové papíry

POPIS PROGRAMU VČETNĚ METOD PRÁCE:

AKTIVITA 1 – VÍTEJTE U RODINY ŠETRNÝCH, JARNÍ ÚKLID

Cíl: Žáci se seznámí s významem věcí, které je obklopují. Ujasní si možnosti způsobů zacházení s nepotřebnými a rozbitými věcmi, kdy se z věcí stává odpad.

Metoda: Slovní, vyprávění, diskuze

Časová dotace: 15 min.

Video – souvislosti o odpadech: www.youtube.com/watch?v=WfGMYdalCIU

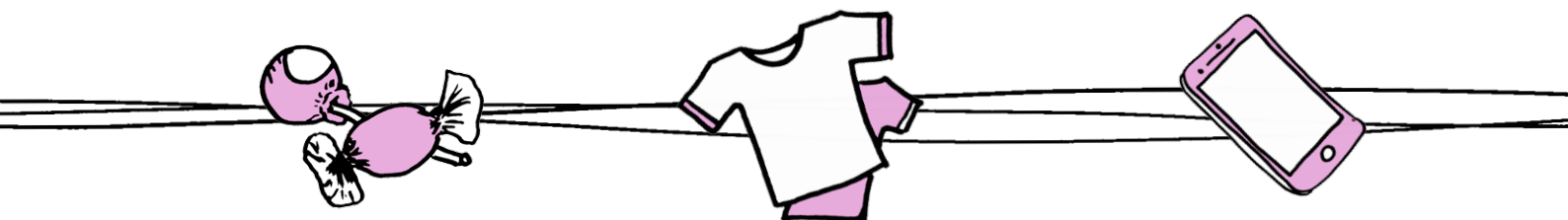
Postup: Učitel vypráví žákům o jarním úklidu v rodině Šetrných

Rodinu Šetrných, tvoří máma, táta, Anička a Pepa. Anička chodí do 3. třídy a Pepa do 5. třídy.

S příchodem jara, maminku přepadlo velké uklízení. Vše začalo ve skříních Aničky a Pepy. Vyndala všechno oblečení a začala ho třídít na tři hromádky. Na první hromádku dávala oblečení, které se opravdu nosí a bude se vracet zpět do skříní. Na druhé hromádce skončily všechny věci, které se 2 roky nepoužívají. Toto oblečení půjde na charitu. Na třetí hromádku se vyhazovalo již zničené oblečení, které se rozstříhá na hadry na úklid, nebo do kontejnerů na oděvy s textilem. Tímto úklidem vzniklo dost místa ve skříních a Pepa a Anička si věci z první hromádky uklidili zpět.

Máma pokračovala dál knihovnou, z ní vytřídila knihy, které již nikdo nečte, a jiným by třeba byly k užítku. Pohádky dala dětem, aby je odnesly do místní knihovny. Pokud je knihovna nebude chtít, je možné se zeptat v MŠ nebo na nádraží v čekárně a na břehu rybníka jsou umístěny veřejné knihovny. Tam se najdou čtenáři, kteří je možná využijí a mohou je opět nechat v čekárně na jiném nádraží, či si zpříjemnit četbou chvilku v přírodě.

Stejným způsobem si poradila i s botníkem, kuchyňskou linkou a sklepem. Věci, které by jiným ještě posloužily, se rozdaly, či poslaly dál. Tatínek dostal navíc pár úkolů na zpravení několika rozbitých věcí a Pepa s Aničkou se pustili do opravy dvou starých dřevěných židlí, které v létě používají na balkóně. Sami je obrousili a pěkně nově natřeli.

Otázky:

- Také doma provádíte jarní, předvánoční či jiný „velký“ úklid? Zamyslete se nad příběhem a vyprávějte, jak doma provádíte „velký“ úklid. Nebo tyto činnosti provádíte průběžně?
- Nepotřebné věci vyhazujete, nebo je darujete dál? Jaké jsou další možnosti pro poskytnutí, darování, prodej nepotřebných bot, oděvů, sportovního vybavení, knih, map, nábytku, atp.?
- Organizuje se u vás okolí nějaký jarní, či podzimní bazárek? Byly jste se na něm někdy podívat?
- Snažíte se rozbité věci opravovat?

Diskuze: Učitel se seznámí s postupy úklidu u žáků. Prodiskutují, jak se to děje u nich doma a jestli je to podobné, jako u Šetrných. Neznamená to, že když nám věci neslouží, že by nemohly sloužit někomu jinému.

Žáci si uvědomují, že jiní lidé využívají věci, které už oni sami nepotřebují, vyřazená věc může být užitečná a potřebná pro jiné lidi, kteří si nechtějí nebo nemohou koupit novou. Žáci vnímají problematiku obecně v širších souvislostech a s nadhledem.

Závěr: Shrnutí ústy učitele

AKTIVITA 2 – VÍTEJTE U RODINY ŠETRŇNÝCH – POŠLI TO DÁL

Cíl: Žáci se seznámí s významem věcí, které je obklopují. Ujasní si možnosti způsobů zacházení s nepotřebnými a rozbitými věcmi, kdy se z věcí stává odpad. Cílem je zjistit/pojmenovat místa, kam lze nepotřebné věci dát.

Metoda: Hry, pracovní listy, diskuze

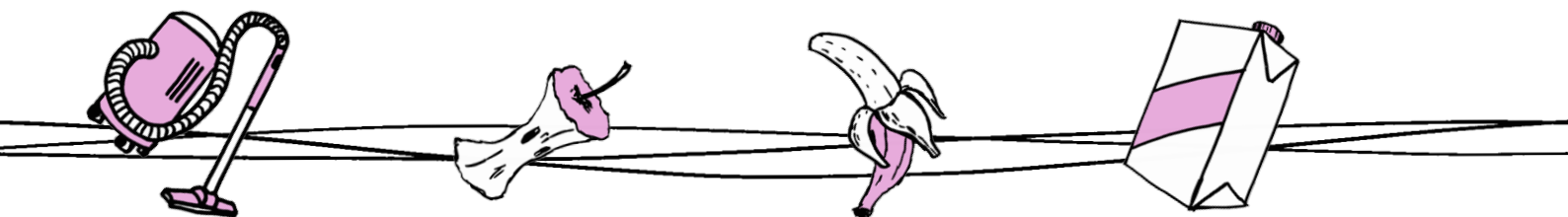
Časová dotace: 20 min.

Pomůcky: pracovní list

Postup:

1. Učitel žáky rozdělí do skupinek po cca 5.
2. Žáci ve skupinách pracují se svými pracovními listy, s tabulkou se spotřebním zbožím od rodiny Šetrných (oblečení, boty, potraviny, lyže, brusle, knihy, desky, elektrospotřebiče).
3. Žáci se pokusí vymyslet a zapsat do tabulky postupy, jak by se dalo dále zboží použít, aby se nestalo odpadem. Společně se zamyslí nad tím, že využívání věcí se děje v cyklech a rozhodnutí o dalším nakládání s nepotřebnou věcí se promítá do dalších souvislostí.
4. Žáci postupně sdílejí s ostatními svá doporučení pro další využití, která si ve skupinové práci zapsali do pracovního listu.

Závěr: Učitel nebo vybraný žák shrne nejčastější, vhodné a preferované možnosti nakládání s již nepotřebnými věcmi.

AKTIVITA 3 – VÝROBA OBALU NA KNIHU Z NEPOTŘEBNÉHO PAPÍRU

Cíl: Žáci se seznámí s významem věcí, které je obklopují. Naučí se vytvořit obaly na knihy, nebo zabalit jiné dárky. Tyto obaly si sami dotvoří malbou, nebo nalepením obrázku z nepotřebných reklamních tiskovin (např. růže, či hračky atd.).

Metoda: Praktické činnosti, vlastní tvorba.

Časová dotace: 15 - 20 min.

Pomůcky: Nepotřebný obalový papír, či barevné papíry, jiné tiskoviny, nebo vlastnoručně pomalovaný papír.

Postup: 1. Dle návodu učitele si žák vystřihne papír o správné velikosti.

2. Tento papír přiloží ke knize a obalí její desky.

3. Důsledně slepí papír na deskách knihy a dotvoří malbou, nebo dekorací z reklamních tiskovin.

PODKLADY PRO JEDNOTLIVÉ AKTIVITY

Pracovní list, video.

ZPŮSOB ZHODNOCENÍ LEKCE

Ústní shrnutí lekce (zopakování pojmů, zamyšlení se nad problematikou prostřednictvím otázek z jednotlivých aktivit).

NADSTAVBA LEKCE

Uspořádejte si ve třídě, družině, škole výměnný bazar hraček, které již děti nepoužívají. Uvidíte, jak se to dětem bude líbit. Budou nadšené, že si něco mohou odnést a přitom obdarují i někoho jiného.

